

فلسفه برای همه

نویسندگان:

متیو کریسمن، داتکن پریچارد، گای فلچر،
چین سرین لادن، الینور میسون، مایکلا ماسیمی،
آبدرن چاهوند و دیو وارد

ریژان:

متیو کریسمن و داتکن پریچارد

ترجمه مریم تقی‌پور

عنوان و نام پدیدآور: فلسفه برای همه/نویسندگان [صحیح: ویراستاران] متیو

کریسمن ... [و دیگران]؛ ترجمهٔ مریم تقدیسی؛ ویرایش: حریریة انتشارات ققنوس.

مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۶۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۴-۰۳۱۳-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Philosophy for everyone, 2nd ed, 2017.

یادداشت: ویراستاران متیو کریسمن، دانکن پریچارد، گای فلچر، جیمز کریسمن، داور

الینور میسون، مایکلا ماسیمی، السدر ریچموند، دیو وارد.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت: نمایه.

موضوع: فلسفه — کتاب‌های درسی

موضوع: Philosophy -- Textbooks

شناسهٔ افزوده: کریسمن، متیو، ویراستار

موضوع: Chrisman, Matthew

شناسهٔ افزوده: تقدیسی، مریم، ۱۳۴۲ — مترجم

رده‌بندی کنگره: ۳۱ BD

رده‌بندی دیویی: ۱۰۰

شمارهٔ کتاب‌شناسی ملی: ۶۶۵۶۰۶۷

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Philosophy for Everyone

Edited by Matthew Chrisman and Duncan Pritchard
Routledge, 2017

انتشارات قنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری،
شماره ۱۱۱، تلفن ۴۰ ۸۶ ۴۰ ۶۶
پیش، آماده‌سازی و امور فنی:
تحریریه انتشارات قنوس

***

نویسندگان:

متیو کریسمن - دانکن پریچارد، گای فلچر،
جین سوئلن لاول، نینور میسون، مایکلا ماسیمی،
السدر ریچموند دیوارد
ویراستاران:
متیو کریسمن و دانکن پریچارد

فلسفه برای همه

ترجمه مریم تقدیسی

چاپ اول

۱۵۰۰ نسخه

۱۳۹۹

چاپ پارمیدا

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۴-۰۳۱۳-۵

ISSN: 978-622-04-0313-5

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۳۲۰۰۰ تومان

فهرست

- پیشگفتار ۷
۱. فلسفه چیست؟ ۱۱
دیو وارد
۲. اخلاقیات: عینی، نسبی یا اساسی؟ ۳۹
متیو کریسمن
۳. آیا باید ملتزم به اطاعت از قانون باشیم؟ ۶۱
گای فلچر
۴. شناخت چیست؟ آیا ما از آن برخورداریم؟ ۸۳
دانکن پریچارد
۵. آیا باید آنچه را می‌شنوید باور کنید؟ ۱۰۵
متیو کریسمن، دانکن پریچارد و آلسدر ریچموند
۶. ذهن داشتن یعنی چه؟ ۱۲۷
جین سوئلن لاول
۷. آیا ما دارای اختیار هستیم؟ (و آیا این موضوع اهمیتی دارد؟) ۱۵۷
الینور میسون
۸. آیا نظریات علمی واقعیت دارند؟ ۱۸۱
مایکلا ماسیمی

۲۰۷..... ۹. آیا سفر در زمان امکان‌پذیر است؟

آلسدر ریچموند

۲۳۷..... واژه‌نامه

۲۴۹..... کتاب‌شناسی

۲۵۵..... نمایه

www.ketab.ir

پیشگفتار

آیا تا به حال فکر کرده‌اید که ساختن چیزی، یا این که آیا ما واقعاً دربارهٔ چیزی شناخت داریم یا نه؟ دربارهٔ چیزی یا ذهنی بودن اخلاقیات چطور؟ آیا تا به حال فکر کرده‌اید چه چیزی باعث ایجاد تفاوت بین موجودات دارای ذهن، مانند ما، و موجوداتی که (ظاهراً) بدون ذهن اند، مانند دوچرخه یا کامپیوتر، می‌شود؟ آیا باید به گفته‌های دیگران اعتماد کنیم، به خصوص زمانی که رویدادهای خاص را گزارش می‌کنند؟ دربارهٔ قانون چطور — آیا باید از آن اطاعت کنیم، و اگر پاسخ مثبت است، دلیل آن چیست؟ آیا نظریات علمی معطوف به حقیقت‌اند یا تنها ابزاری جالب توجه برای جذب داده‌های قابل مشاهده محسوب می‌شوند؟ آیا به نظر شما سفر در زمان امکان‌پذیر است، و اگر پاسخ مثبت است، این امر مستلزم چه تصویری از ماهیت زمان است؟ آیا (حداقل گاهی) از اختیار یا حق انتخاب برخورداریم؟

همهٔ این‌ها سؤالاتی فلسفی‌اند. فیلسوف آمریکایی ویلفرید سیلر زیسته است: «موفقیت در زمینهٔ فلسفه به معنای 'شناخت راه و چاه زندگی' با توجه به همهٔ این مسائل است، نه به طریقی غیرمتفکرانه مانند هزارپای داستان که قبل از مواجهه با سؤال 'من چطور راه بروم؟' راه رفتن را بلد بود، بلکه به طریقی متفکرانه که برای همهٔ موجودات متفکر امکان‌پذیر است.» هدف این کتاب آشنایی شما با روش تفکر فلاسفه دربارهٔ این پرسش‌هاست. امیدواریم بتوانیم قید و بندهای تفکر را از میان برداریم و شما را یاری کنیم در تأمل دربارهٔ مسائلی

که همه ما از پیش، به نوعی غیرمستقیم و غیرمتفکرانه، با آن‌ها آشنایی داریم. در فصل اول به معرفی کلی فعالیت فلسفه‌ورزی خواهیم پرداخت. شما در این فصل کمی بیشتر با پرسش‌های فلسفی و عاملی که باعث شده فلسفی به شمار روند آشنا خواهید شد. همچنین درباره روش معمول فلاسفه در ارائه پاسخی دقیق و نظام‌مند به این سؤالات خواهید آموخت. در فصل دوم شناخت‌های از فلسفه به نام اخلاق و برخی دیدگاه‌های مهم درباره جایگاه آن می‌پردازیم: آیا اخلاقیات امری عینی و تابع واقعیت است، یا تابع امور شخصی، با فرهنگی، یا احساسی است؟ در فصل سوم به فلسفه سیاسی و ضرورت یا عدم ضرورت اطاعت از قانون و چرایی آن خواهیم پرداخت. در فصل چهارم - زاهدانه از فلسفه به نام شناخت‌شناسی را بررسی خواهیم کرد. در این فصل به تامل در باب سؤالاتی درباره ماهیت شناخت و این‌که آیا ما شناخت داریم یا نه خواهیم پرداخت. سپس در فصل پنجم موردی خاص در تاریخ فلسفه بررسی خواهیم کرد: منازعه میان دیوید هیوم و توماس رید بر سر این‌که آیا و تحت چه شرایطی باید به شهادت دیگران درباره مسائل اعتماد کنیم. در فصل ششم به بررسی مسائل محوری درباره فلسفه ذهن می‌پردازیم که مهم‌ترین آن‌ها را چیست؟ ذهن تشکیل می‌دهد. پس از آن در فصل هفتم به شاخه دیگری از فلسفه به نام «تألیف‌یک می‌پردازیم که درباره ماهیت بنیادین واقعیت است. در این فصل منازعه اختیار و اهمیت آن را در زندگی بررسی می‌کنیم. در فصل هشتم، با فلسفه علم و موضوع ماهیت و اهداف علم می‌پردازیم: این‌که آیا هدف نظریات علمی پرداختن به واقعیت است یا تنها ساخت الگویی از لحاظ تجربی ممکن است. از پدیده‌ای قابل مشاهده؟ در نهایت، در فصل نهم دوباره به تألیف‌یک و امکان سفر در زمان خواهیم پرداخت. این مبحث نه تنها برای هواداران آثار علمی-تخیلی بلکه برای فلاسفه‌ای که ماهیت زمان و سایر ابعاد واقعیت ذهنشان را به خود مشغول ساخته جالب توجه است.

در پایان هر فصل به خلاصه‌ای کوتاه، سؤالات قابل بررسی، و فهرستی از کتاب‌های مرتبط و منابع اینترنتی اشاره شده است. اصطلاحات کلیدی [و]

اسامی برخی افراد] در هر فصل در جایی که برای اولین بار از آن‌ها استفاده شده سیاه شده‌اند. توضیح دربارهٔ این کلمات را در انتهای کتاب در واژه‌نامه خواهید یافت.

این ملغمه از بخش‌های مختلف فلسفه به منظور ارائهٔ مقدمه‌ای جامع از این موضوع نوشته نشده است (ارائهٔ مقدمه‌ای جامع در این زمینه مستلزم نوشتن کتابی بسیار مفصل‌تر است). این کتاب به منظور معرفی موضوعات فلسفه و فلاسفه را به تأمل واداشته و نشان دادن روش تفکرشان دربارهٔ این موضوعات تألیف شده است تا خوانندگان متفکری که پیش از این با فلسفه آشنایی نداشته‌اند ولی به دنبال مطالعه‌ای دقیق و تفکری عمیق در این زمینه‌اند بتوانند از آن بهره‌برند. اگر شما خوانندهٔ عزیز تا این جای کتاب را مطالعه کرده‌اید، املاً اطمینان داریم که کتاب مناسبی انتخاب کرده‌اید. به گروه ما خوش آمدید!

با این‌که امیدواریم این کتاب به عنوان مقدمه‌ای کلی در زمینهٔ فلسفه برای همه (همان‌طور که از نام آن مشخص است) قابل استفاده باشد، انگیزهٔ اولیه برای نوشتن آن حمایت از «ام‌اُسی» بود، «دوره‌ای آنلاین و آزاد و فراگیر»^۲ که مرکز تحقیقاتی ایدون دانشگاه ادینبورگ با همکاری و بانیش بوده (www.eidyn.org)، و آن را در پلتفرم کورسرا در سال ۲۰۱۳ تحت عنوان «مقدمه‌ای بر فلسفه» منتشر ساخته است (www.coursera.org/learn/philosophy). ما از زمان راه‌اندازی این سایت آن را تحت نظارت داشته‌ایم. این سایت هم‌اکنون در تمام سال برحسب تقاضا فعالیت دارد و هزاران دانشجو در سراسر جهان از آن استفاده می‌کنند (در واقع، طی زمانی که به نوشتن این کتاب مشغول بوده‌ایم، بیش از صد و سی هزار دانشجو در چهار گوشهٔ جهان از این سایت استفاده کرده‌اند).

چاپ ویراست دوم این کتاب در واقع به دلیل تغییراتی است که در ام‌اُسی از زمان ویراست اول آن پدید آمد. به‌خصوص فصل‌هایی که دربارهٔ اختیار و

فلسفه سیاسی نوشته شده‌اند کاملاً جدیدند. همچنین در این کتاب، در مجموع تجدیدنظر کردیم، فصول موجود آن را اصلاح کردیم، و ترتیب کلی کتاب را تغییر دادیم تا خواننده بتواند با سهولت بیشتری آن را مطالعه کند. اگر این کتاب را به دلیل این‌که در دوره آنلاین آن شرکت کرده‌اید مطالعه می‌کنید، امیدواریم در کنار دوره ام‌اُسی بتوانید از آن بهره ببرید. ولی در صورتی که در دور ام‌اُسی شرکت نکرده‌اید امیدواریم آن را نیز امتحان کنید؛ چون همراه سردمندی برای این کتاب محسوب می‌شود (و در ضمن توجه داشته باشید که ام‌اُسی طالب بسیاری دارد که می‌توانند شما را در مطالعات فلسفی، و همچنین مناظرات و امتحانات یاری کنند).

مایلیم از دانشگاه ادینبورگ به دلیل حمایت سازمانی آن در راه‌اندازی دوره ام‌اُسی. به خصوص از جف هیوود، ایمی وودگیت و لوسی کندرا تشکر کنیم. همچنین از جورج را به خاطر حمایت بی‌وقفه‌اش از ام‌اُسی قدردانی می‌کنیم. در انتها از همه کسانی که در انتشارات راتلج در تألیف این کتاب (هم ویراست اول و هم ویراست بازبینی شده دوم) ما را یاری کردند به‌خصوص ربکا شیلابیر و لوسی ولنس متشکریم.

• یو کریسمن و دانکن پریچارد

ادینبورگ، ۲۰۱۶